

Rejsemål Niger

Dialogturisme i det Østlige Niger

Artikelsamling fra Projekt & Kultur

2008-2009

Kalanguspiller v. bryllupsfest hos manga'er i Maïné-Soroa – Foto I. Grignon

Støtte til Dialogturisme i Niger

- Af Isabelle Grignon
bestyrelsesmedlem og projekttovholder

GtU støtter turisme i Niger

GtUs nye projekt handler om at udvikle turisme i Niger. Projektet bakker op om udvikling af *dialogturismen* i det østlige Niger, som også er den del af landet hvor Danida og Care-Danmark i mange år har haft deres hovedindsatsområde.

Projektet søger at afhjælpe arbejdsløsheden og manglen på muligheder i det afsides liggende østlige Niger ved at udnytte en lokal ressource – kulturen, den traditionelle levevis og gæstfriheden – for at skabe jobs og nye erhvervsmuligheder. Projektet vil kompensere for turismeindustriens manglende interesse i at udvikle en turisme, der også er til gavn for lokalbefolkningen.

Projektet vil - også gennem turisme - bidrage til at gøre Niger mere synligt i medierne.

GtUs samarbejdspartnere er NGO'en Initiatives & Actions og turoperatøren Goondal Tours, som er udrundet af I&A. Både NGO'en og turoperatøren består af ufaglærte unge mennesker fra egnen omkring Mainé-Soroa og Foulatari i det østlige Niger.

Goondal er et ord på fulfuldé, fulbeernes sprog. Det betyder at bo sammen, at være sammen. Det refererer til det koncept, der ligger bag den turisme, Goondal Tours markedsfører: *dialogturisme*.

Dialogturisme har fokus på mødet med lokalbefolkningen i Niger. Hos turisten tilfredsstiller den behovet for indsigt og kulturel udfordring. Hos de lokale tilfredsstiller den behovet for at møde anderledes tænkende, bryde ud af isolationen og indgå i nye relationer.

Dialogturismen er ikke afhængig af gode infrastrukturer, men gør det attraktivt at rejse på de lokale præmisser. Højdepunktet er at sidde sammen med nomader og bønder på dissers betingelser og gå i en ligeværdig dialog til gensidig glæde. Projektet støtter samarbejdspartnerne i at realisere denne vision.

Baggrunden

Niger er et fattigt land: mere end 80 pct. af befolkningen tjener under 10 kr. om dagen og 64 pct. lever under den af den Nigerske stats fastsatte fattigdomsgrænse. Største del af befolkningen er analfabet og lever som subsistensbønder¹ eller pastorale kvægavlere (nomader). De er afhængige af jorden, en begrænset ressource. Landets befolkning stiger stødt, med mere end 3 pct. om året, hvilket er en af verdens højeste vækstrate. Den knappe jordressource giver anledning til konflikter mange steder. Der er mangel på jobs og indtjeningsmuligheder overalt i Niger. En jobskabende sekundær sektor eksisterer næsten ikke.

Samtidigt er turisme den hurtigst voksende erhvervssektor på verdensplan, i henhold til UNWTO². Interessant nok er vækstraten større i u-lande end i i-lande og allerstørst i de 50 mindst udviklede u-lande³. Alligevel bidrager turisme kun i ringe grad til fattigdomsreduktion og beskæftigelse. U-lands fokus med turisme er ofte mere på at skaffe hård valuta til landet end på at nedbringe fattigdommen.

Det gælder også i Niger, og det præger ministeriets opfattelse af turisme. Niger har ingen officiel politik inden for turisme endnu, og indtil for ganske nyligt blev turisme heller ikke opfattet som en udviklingsakse.

¹ Bønder der kun dyrker det de selv skal bruge.

² Verdens Turisme Organisation under FN.

³ id.

Først i forbindelse med revision af Nigers officielle ”fattigdoms-reduktionsstrategi” i 2005 er turisme kommet med, men uden retningslinjer for hvordan man fører den ud i livet.

Ifølge UNWTO er turisme en af de få sektorer i u-lande, der byder på gode muligheder for vækst, særligt i afsides egne, hvor andre udviklings muligheder er meget begrænsede. Men for at turisme skal kunne komme de fattige til gode, er det en forudsætning, at der arbejdes med dét mål for øje. Det er ikke et fokus, den kommercielle turistindustri kan forventes at have. Derfor giver det god mening at støtte udvikling af turisme med udviklingspenge.

For I&A fremstår turisme som en oplagt mulighed for at afhjælpe fattigdomssituationen og gøre opmærksom på sig selv og deres samfund. Turisme er ikke en sektor, der kræver højt kvalificeret arbejdskraft. Det er en af grundene til, at I&A igennem Goondal Tours satser på denne sektor.

Ungdom og arbejdsløshed

Projektet har fokus på ”ungdom og arbejdsløshed”. Ved at gå i samarbejde med NGO-I&A og Goondal Tours viser GtU, at der godt kan samarbejdes med lavt uddannede og bogligt svage mennesker.

Projektet støtter først og fremmest de mennesker, der står bag turismeinitiativet og I&A. De er fattige og sårbare, uden videreuddannelser og uden udsigt til jobs. Flere af dem er børn af kvægavlere der mistede deres hjerde under ”den store tørke” i 80-erne. Ved at slutte sig sammen i en NGO og sidenhen at oprette Goondal Tours, har de udvist handlekraft, entreprenørship og sammenhold. Det er et godt udgangspunkt for GtU’s støtte til udvikling nedefra.

Projektet er nytænkende i flere henseender. Det er nyt at tænke ”turisme” som udviklingsgenerator til fordel for de fattige. Det er nyt⁴, at støtte de fattige ved at vælge dem som samarbejdspartnere, og ikke alene som genstand for aktiviteter. Det er nyt, at sammenkæde det kommercielle med udviklingsstøtte.

Algeita-spiller – mangakultur i det østlige Niger

Der er et privatsektorprogram hos Danida, vil nogle sige. Dette program tilgodeser ikke fattige samarbejdspartnere med igangsætterdrive, der endnu ikke kan dokumentere en vis omsætning. Det betyder, at der ikke ad denne vej kan opnås støtte til de initiativer, GtU ønsker at være med til at udvikle. Med turismeprojektet støtter GtU de fattiges egne visioner, strategier og organisationer. Projektet skaffer midler til at handle, samtidig med at der sørges for den nødvendige sparring og kapacitetsopbygning.

Lidt om turisme i Niger

Turisme i Niger er kun lidt udviklet, sammenlignet med fx nabolandene Mali og Burkina Faso. Der er to fokusområder: Sahara i det nordlige Niger – denne turisme udgår fra Agadez og er blevet udviklet i slutningen af 90-erne med udgangspunkt i tuaregisk kultur og ørkenlandskaber. Det andet fokusområde er Nigerfloden i den sydvestlige del af landet, med Park W som hovedattraktion. I det østlige Niger er der så godt som ingen turisme endnu. Man er dog begyndt at erkende områdets potentiale, - måske mest ud af en nødvendighed...

⁴ Dog ikke for GtU, der også går direkte i samarbejde med de fattige i sit andet projekt sammen med Kooperativet Amatal.

I løbet af 2007 er udbrudt en væbnet konflikt i det nordlige Niger i mellem tuaregiske oprørere og staten. Det nordlige Niger med Agadez har været i undtagelsestilstand siden februar 2007 – og det har betydet et totalt stop for turisme-aktiviteter i denne del af landet. Ministeriet for turisme og turoperatører fra Agadez og Niamey, er derfor begyndt at interessere sig for den østlige del af landet. Det kan komme Goondal Tours og projektet til gode, men det udgør også en trussel.

Som det eneste bud på en turoperatør med lokalkendskab i det østlige Niger blev Goondal Tours inviteret med, da ministeriet planlagde en første rekognoscerings tur, som blev gennemført oktober 2008. Da fik Goondal Tours betroet ansvaret for at lede turen, som flere turoperatører fra Niamey og Agadez deltog i, samt fire spanske rejsebureauer og et filmhold. Turoperatørerne stillede deres biler til rådighed og Goondal Tours, der hverken ejer biler eller udstyr, stillede sit lokalkendskab og sine gode relationer. Flot klaret! men også lidt skræmmende... Den tuaregiske turoperatør der var med er allerede ved at sælge dele af Goondals program til spanierne...

Kort over Niger.

Det er derfor vigtigt at sætte ind nu for at sikre at turisme-potentialet kommer de lokale til gode, og ikke kun turoperatører fra andre egne af landet.

En civilsamfundsstrategi

Samtidigt med, at dialogturisme bygges op omkring Goondal Tours, vil projektet fremme en debat blandt aktørerne indenfor turisme om social bæredygtighed og lokalforankring. Denne debat skal ikke alene fremkaldes af Goondal Tours men også af andre turoperatører, de mindre bemidlede tuareger der er kommet i klemme pga. problemerne nordpå. Turoperatørerne skal støttes i at blive hørt som en aktiv del af civilsamfundet og i at indgå alliancer med det vordende civilsamfund i Niger, som har fokus på menneskerettigheder.

Kærning, mælken slås i stykker – peul lejr nord for Foulatari.

Niger som rejsedestination

Men kan Niger sælges? I Danmark har turisme fået en voldsom opblomstring de seneste år. Ikke engang den aktuelle finanskriser ser ud til at sætte en stopper for danskernes rejselyst og appetit på verden. Og danske turister er meget berejste, især de lidt ældre som har både tid og råd.

Hvor tager man hen, når man har set det halve af verden? Mere end nogensinde ønsker turisterne at opleve andet end glansbilledet, de vil i kontakt med mennesker, forstå mere af vores globale verden og af de store udfordringer som bl.a. fattigdom, klimaforandring og religion udgør. Turisme med en indbygget mulighed for at komme i dialog med de lokale forekommer derfor mere vedkommende end nogensinde.

Og mon ikke at der kan trækkes på den kendsgerning, at Danida og Care har været til stede i det østlige Niger i årevis, for at fremme rejselysten hos danske borger?

Det er forholdsvis dyrt at rejse til Niger, og mange turister forbinder dyre rejser med luksus. De dårlige veje og manglen på gode hoteller og infrastrukturer i det fattige land lover imidlertid alt andet end luksus... En rejse til Niger kan kun give komfort under primitive forhold.

Meningen er derfor ikke at konkurrere med Kenya og Sydafrika om at sælge ”ør af luksus” skabt for turisternes skyld, midt i en elendighed der forsøges holdt skjult. Tværtimod, det ville heller ikke være i overensstemmelse med konceptet dialogturisme. Goondal Tours, og dens forretningspartnere i den vestlige verden, må lære turisterne, at dyre rejser også kan handle om kulturmøder og oprindeligdom.

Og vi er håbefulde! Når tuaregerne har kunnet sælge ørknen til franske og tyske turister med hjælp fra dygtige og engagerede forretningspartnere i Frankrig og Tyskland, hvorfor skulle Goondal Tours, med hjælp fra Goondal.dk og danske rejse-

Kærning, smørret hvirvles op – Foulatari.

bureauer⁵, ikke kunne sælge det farverige sydøstlige Niger? Det har meget at byde på. Store dele af befolkningen lever fortsat på traditionel vis.

⁵ I øjeblikket er Adventure-kompagniet projektets vigtigste samarbejdspartner i Danmark. Vil du vide mere, besøg: www.adventure-kompagniet.dk

Flere etniske grupper lever side om side, peule haussa, kanuri, manga, tubu, mohamid-arabere, hver med deres særpræg og skikke. Der er også, trods fattigdommen, god sammenhængskraft imellem grupperne, der har gæstfriheden som en del af deres fællesforståelse.

Decentralisering og decentraliseret bistand

Goondal Tours er geografisk forankret i Foulatari i det østlige Niger. Foulatari er et peul høvdingesæde, og nu også en kommune. Mange af I&As medlemmer er fra Foulatari. Projektet støtter Foulatari i at finde en tvillingekommune i Québec. Samtidigt vil en besøgsrejse til Québec være anledningen til en anderledes og spændende PR-indsats for Goondal Tours og dialogturisme.

Alle kommunerne i Niger er på udkig efter tvillingekommuner, motiveret af ressourcemangel men også af et ønske om at bryde isolationen. Det kaldes *decentraliseret bistand*. Niger er midt i en decentraliseringsproces. Kommunaliseringen går kun tilbage til 2004. Strukturreformen får støtte fra mange donorer, men forbliver svær at realisere og finansiere. Selve støtten fra donorerne er heller ikke ensartet over hele landet. Derfor er ideen om *decentraliseret bistand* dukket op i Niger.

Decentraliseret bistand betyder til et bistandssamarbejde imellem en kommune i Nord og én i Syd. Den nigerske kommune indgår i et partnerskab med en fransk eller fransktalende canadisk kommune. Foulatari har ønsket hjælp til at finde en tvillingekommune i Québec frem for i Frankrig, som er den tidligere kolonimagt. Og så er tanken måske også at styrke båndene til projektets tovholder, som er fra Québec...

Decentralisering har skærpet fokus på globalisering. Folk i Niger vil i forbindelse med verden udenfor. De relationer kan også betyde forskellen i mellem liv og død i krisetider. December 2004 husker vi for den *tsunami* der ramte Sydøstasien. Verdenssamfundet reagerede meget prompt på ulykken, ikke mindst fordi så mange kendte til regionen som turister.

Hungersnøden i Niger blev udmeldt i samme decembarmåned, men gik ubemærket hen i uendelig lang tid. Først i juli 2005 reagerede verdenssamfundet. Hjælpen var fremme i slutningen af august 2005. Da havde Goondal Tours allerede været dér - med ti sæk ris. Det er ikke meget, med det glemmer de aldrig i Foulatari. De bånd, der skabes, også igennem turisme, er vigtige.

Alle er forsamlet foran skærmen hos Kunuel, høvdingens bror, da der bliver vist billeder af hele landsbyen. Foulatari, oktober 2006. (fotos I. Grignon)

Aflyse rejsen? Ikke tale om! Goondal tager afsted med ti sæk ris – August 2005.

Seminar i Foulatari, oktober 2006, for at diskutere decentralisering.

De glæder sig til at vise deres land!

Hvad betyder turisme for de lokale og hvordan forankres et turisme initiativ i et bondesamfund eller et kvægavlssamfund?

September 2006: Jeg er ved oaselandsbyen Abké, i kanuriland. Jeg fortæller landsbylederen Abdou, at den form for turisme, vi gerne vil lave, går ud på at møde lokalbefolkningen:

”Når jeg kommer igen med andre hvide, vil vi tage plads på måtterne sammen med jer og stille jer en masse spørgsmål, men også besvare jeres spørgsmål hvis I stiller nogle. Hvad synes du om det?”

Abdou smiler over hele ansigtet, han er begejstret. Han fortæller at det sommetider er skete at der er kommet europæere forbi. De slår lejr oppe på bakken og bliver natten over. Næste dag pakker de sammen og drager videre – uden at tage sig tid til at hilse.

Han foretrækker helt klart vores form for turisme. Jeg fortæller ham, at de billeder jeg har taget, vil jeg bruge for at vise Niger og give danskerne lyst til at komme og lære landet at kende.

”Du skal sige til danskerne, at dem på billederne gerne vil have besøg! Sig, at vi gerne vil lære dem at kende og vise hvordan vi lever.”

Da vi besøgte Abké igen året derpå med 3 turister, efterlod vi nogle drikkepenge. Jeg havde selv taget initiativet til at foreslå det til turisterne, men jeg var i tvivl om det var en god idé. Abdou gav mig et uforstående blik. Mest af alt havde han tydeligt lyst til at smide pengene fra sig...

Vi ved godt at, fra det øjeblik turister begynder at komme og det bliver rutine, da vil mange ting ændre sig. Derfor er der i projektet mulighed for at holde mange møder med lokalsamfundet i de forskellige lokaliteter, som Goondal Tours har haft inddraget i sine testture. Møderne skal give mulighed for at se analytisk på turisme som indtægt skabende aktivitet.

Hvem skal det skabe indtægter for? Hvordan skal det kontrolleres for at udgå at det kun fører til den ene mands magt og berigelse?

Hvordan skal det gensidighedsforhold, der er blevet skabt i mellem Goondal og de forskellige etniske grupper, kunne bevares og tages vare på? Og så videre og så videre...

Oasebonden og landsbyleder Abdou Galadima, Abké

Der er mange udfordringer forbundet med turisme. Hvordan undgår man turismens perverterende effekt? Kan det i det hele taget lade sig gøre?

Turisme er en mulighed. Ressourcen er dér, og den vil blive udnyttet. Gudskelov kan projektet give lokale kræfter nogle fordele i kampen om denne ressource, samtidigt med at initiativet skaber mere selvforvaltning i de berørte samfund.

Tak til Projektpuljen!

GtU har fået knap 2.5 millioner kr. til projektet: ”Støtte til dialogturisme i Niger”.

Tak til Projektpuljen for bevillingen og for tilliden. Det er en spændende og meget udfordrende opgave der venter forude med at ledsage og sparre turismeprojektet.

Den tilbagevendende proces med at skrive om projektet for Projekt & Kultur er vigtig i denne forbindelse.

Følg med i GtUs turisme-eventyr!

Drømmen om de andres øjne

Interview med Maitouraré Boukary Bako

Dialogturisme & Goondal Tours

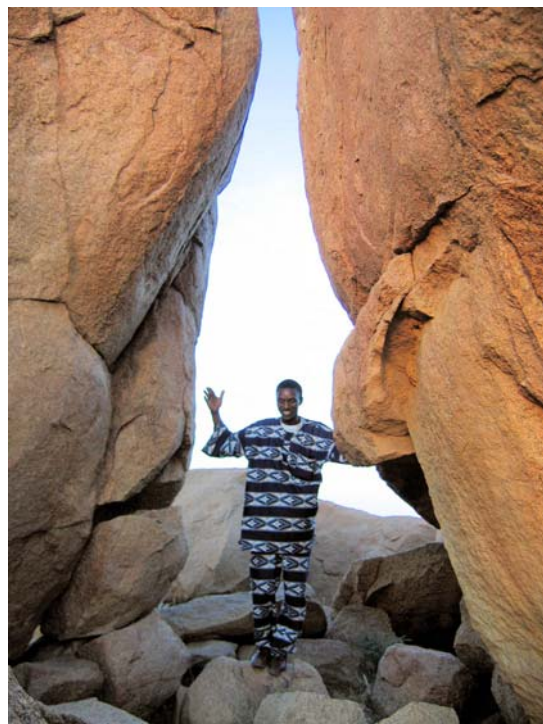
- af Isabelle Grignon
bestyrelsesmedlem og projekttovholder

Hvem er Maitouraré Boukary Bako? Hvordan vil du præsentere dig selv over for Projekt & Kulturs læsere?

Jeg er Maitouraré, en person med store ambitioner og en stor drømmer. Jeg er i stand til at tro på mine drømme og tage udfordringen op. Alt hvad jeg drømmer, alt hvad jeg sætter mig som mål, er udfordrende. Jeg er stolt. Jeg bryder mig ikke om at høre om andres succes, hvis ikke jeg selv nyder de andres anerkendelse. Jeg er vokset op i en kultur, hvor man taler meget om folks succes og fiaskoer. Den ene er blevet til dét, den anden er ikke blevet til noget, der er et enormt fokus på succes og mangel på det samme. Jeg er en person der frygter fiaskoen.

Jeg har ikke haft muligheden for at læse. Det har skabt en enorm frustration i mit liv. Det var ikke noget, jeg kunne gøre noget ved, jeg ville gerne have læst videre efter 10. klasse; men jeg fik ingen hjælp. Jeg er helt og holdent vokset op i klar-dig-selv-kulturen⁶, hele mit liv handler om at klare sig selv på bedste beskub. Da jeg var 16 år, forsøgte jeg at skaffe mig arbejde hos canadierne, der var kommet til Niger for at bygge vejen til Diffa. Jeg ville tjene penge, så jeg kunne komme videre med studierne. Men lige netop som jeg skulle starte i SATOM, sagde min far, at han havde skaffet mig en praktikplads på den tekniske afdeling for kvægavl i Maïné-Soroa, hvor han arbejdede, og jeg måtte følge med.

Således kom jeg til at lære befolkningen at kende i bushen nord for Maïné-Soroa. Allerede ved den første kontakt var det, som om mine øjne åbnede sig til verden. Jeg var taget ud for at lære, men overalt blev jeg mødt med anmodninger. Folk kom til mig, de stoled på mig og gav mig et ansvar. Jeg var kun 16 år; men de bad mig om at gå i forbøn for sig: "Vil du ikke lige hjælpe med det?".

"Hjælp mig med at finde vejen så mine drømme kan blive til virkelighed." Maitouraré ved Goondal's sten ved hausa-landsbyen Middick 2007
(foto: Inger Muusmann)

"Du, der har Bics⁷ og papir, vil du ikke sige til præfekten, at vi har brug for en brønd". Jeg sagde ja til det hele. Jeg oplevede det som en mission, at hjælpe de mennesker, og efterhånden blev tanken om at læse videre skrinlagt. Det skulle ikke være mit liv.

Den tillid, man viste mig, fik mig til at vokse, til at blive bevidst om, hvem jeg var. Som ung var jeg meget sky, og med ét forsvandt min skyhed, da jeg skulle til myndighederne og være talerør for de fattige kvægavlere fra bushen. Til min overraskelse blev jeg hørt af myndighederne. Jeg kan sige, at jeg lærte at overvinde min frygt gennem de mennesker i bushen; de lærte mig at tale og at tage udfordringerne op.

⁶ På fransk: La culture de la débrouillardise.

⁷ kuglepenne.

Dengang havde jeg ingen forestilling om, hvad udvikling var; men jeg vidste at en dag ville de mennesker have adgang til administrationen, og at jeg var besluttet på at bruge mit liv på det. De mennesker, skal du forstå, er bange for byen. Byen er lig med risikoen for at blive sat i fængsel, de er bange for politiet, for militæret, for en overmagt, de hverken forstår eller har indflydelse på. Det startede med, at jeg tog imod dem, når de kom til Maïné-Soroa. Jeg tog dem hjem, jeg fulgte dem over til sundhedsklinikken eller andre steder.

Gensynsglæde langt ude i bushen
nord for Maïné-Soroa, september 2006
(foto: Isabelle Grignon)

Efterhånden udviklede forholdet til kvægavlerbefolkningen sig; men jeg vidste stadig væk ikke, hvad jeg skulle gøre for at skaffe dem adgang til myndighederne. Jeg hørte om kooperativer, om NGO'er. En fransk konsulent sagde til mig⁸: "Tøv ikke, skaf dig papirerne til at oprette en NGO, det skal nok lykkes".

En NGO er en vidunderlig anordning, der giver adgang til myndigheder og samarbejdspartnere, uden at du behøver at have et eksamensbevis. Mine kammerater fra gymnasietiden læste videre på universitet og gik en lys fremtid i møde; men jeg skulle nok også blive til noget, og ikke kun for mig selv, men for et fællesskab. For at lave en NGO havde jeg brug for underskrifter: Således kom Mataram⁹ og Mustafa Dieng¹⁰ ind i billedet.

⁸ Patrick Paris, som var gift med en peul, jf. note 5 på side 15.

⁹ Mataram Banty, den nuværende leder af NGO'en (*Initiatives & Actions*, jf. artikler i *Projekt & Kultur* fra nr. 89 til nr. 97).

Mataram var leder af en kvindegruppe og kunne hurtigt skaffe flere underskrifter. Dieng var sekretær på COFO¹¹ i Maïné og havde adgang til en computer, et værdifuldt redskab. Jeg motiverede alle de folk, jeg hvervede, ved at fortælle om de mennesker i bushen, der har brug for hjælp, en hjælp vi kunne yde, hvis vi ville. Sammen traf vi beslutninger. Med tiden blev alle dybt engagerede. Det var ikke mig som person, de valgte at følge, men det jeg troede på, en vision som de tilsluttede sig. Sådant er det stadig væk, de tror på mig og mine ideer. Vi fik den første bevilling fra USAID¹² før vi overhovedet havde opnået den juridiske anerkendelse.

Hvor kom ideen til turisme fra?

Det er ikke nemt at skaffe sig bevillinger og samarbejdspartnere. Der er tusindvis af NGO'er i Niger, og Maïné ligger langt fra udviklingsverdenen, som er centreret i Niamey. Jeg har kæmpet for at komme ind i denne verden, først igennem et Danida-projekt baseret i Maïné-Soroa, og siden hen gennem ADDR¹³ i Zinder. Men jeg havde brug for en mere langsigtet strategi; for intet projekt varer evigt. Hvordan får jeg de hvide i tale? Jeg var aldrig i tvivl om at de vil værdsætte det, de vil opleve, når de først var her, men hvordan får jeg dem til at komme herud? Selv i Niamey kender de ikke til det østlige Niger, og til vores rige kultur. Hvordan bliver vi synlige, hvordan får vi vist, ikke kun nøden, men også rigdommen?

Jeg var meget optaget af de tanker, da muligheden bød sig for at organisere et stort forum¹⁴ ude i bushen, ved N'Guel Namari. Det forum havde du¹⁵, som den ansvarlige for ADDR i Zinder, kompetence til at sige ja til at finansiere, og det gjorde du. Det gav mig mod på ny.

(fortsættes side 10)

¹⁰ Mustafa Dieng er NGO'ens bestyrelsesformand.

¹¹ COFO = Commission Foncière = Jordbrugskommissionen.

¹² USA's statslige udviklingsorganisation.

¹³ Appui Danois au Développement Rural (= dansk støtte til landudvikling), finansieret af Danida.

¹⁴ Et kvægavlerstævne for folk i bushen, som projektfolk også inviteres til.

¹⁵ dvs. intervieweren.

Ved N'Guel Namari var der masse af kultur-opvisninger, kamelvæddeløb, hestevæddeløb mm. Fulbeen var glad, han var stolt over sin kulturarv. De gamle sagde, at de ikke havde oplevet så stor en fest i de sidste 30 år. Den rigdom vil jeg vise! Fra da af havde jeg dig i kikkerten, jeg sat min lid til at jeg godt kunne få dig til at bakke op, men jeg anede ikke hvordan.

Turisme og udvikling, hvordan hænger det sammen?

Turisme er en indgangsdør til udvikling. Turisme åbner mod verden og bringer forandring, også i den lokale økonomi. Med NGO'en laver vi almindeligt udviklingsarbejde. Med turisme handler det mere om at skabe relationer, skabe nye dynamik, forbinde os med verden.

Alle er glade for at vise, hvordan de lever. Når først, de har set "nye øjne", får de lyst til at vise deres verden. "Vent, jeg vil vise dig min kamel, vent jeg vil vise dig mit festsæletøj, mine kalabasser", alle de ting man omgiver sig med og som er smukke og vigtige for én vil man gerne stille til skue for de nye øjne. Alle vil åbne sig. De kender ikke noget til turisme; men de kender til gæstfrihed, de kender til at tage imod. Det er en del af vores kultur. Det er det guld, vi kan fremvise. I Niger har vi ingen markante seværdigheder; men vi har vores gæstfrihed og vores kultur.

Hvad vil der ske, når gæstfriheden bliver kommercialiseret?

Den skal ikke kommercialiseres! Den skal gives væk, mælken skal gives væk; for det er vores levevis. Det er, hvad vi vil vise. Hvis vi sælger det, vil turisterne ikke kunne værdsætte det på samme måde. Med dialogturismeprojektet er det netop vigtigt at arbejde hen mod en erkendelse af, at det er vores identitet. Uden det er vi som alle andre.

Men selvfølgelig er der nogle ting, som vil blive kommercialiseret. Det gælder for eksempel kunsthåndværk. Også dér er det vigtigt at diskutere med befolkningen om, hvordan det skal gøres.

Da jeg var af sted på en tur i november sidste år med spanske rejsebureauer, standsede vi ved et landsbymarked. Spanierne var vilde med det, de så. Særligt var der nogle måtter, som de vil købe. Den ene gav 5.000 fcfa for en måtte der ellers sælges for 1.250 fcfa. En anden gav 10.000 fcfa pr. måtte. Det skabte kaos på markedet. Alle strømmede hen til os og kæmpede som vilde dyr om spaniernes gunst. M'bang¹⁶ måtte svinge pisken for at sprede folket og genskabe orden. Sådant skal det ikke gøres.

I hausa-landsbyen Middick, oktober 2007
(foto Inger Muusmann)

I forbindelse med projektet vil vi diskutere fordelene ved at oprette et kooperativ og sælge produkterne til faste priser, gennem en forhandler. Ud over de penge, der vil blive indtjent ved salget af kunsthåndværk er det tanken, at der oprettes en udviklingsfond, til initiativer, som befolkningen selv træffer beslutninger om. Det vigtigste er at bevare tilliden og gensidighedsbåndene imellem befolkningen og os – Goondal Tours og I&A¹⁷.

¹⁶ Sikkerhedsvagt hyret af markedet for at overholde ro og orden.

¹⁷ Maitouraré var leder af I&A (Initiatives et Actions), før han startede Goondal Tours.

Dialogrejse til verdens ende

Fulbé-pige med æsel
(foto: Isabelle Grignon)

- af Inger Muusmann og Gunnar Pedersen.

Rejsen i Afrika - v. Gunnar

I første halvår af 1978 rejste jeg igennem Afrika sammen med min attenårige søn. I egen landrover rejste vi hele vejen fra Gibraltar gennem Marokko til Zambia som det sydligste. Der var uroligheder i Sydafrika, så vi solgte bilen og vendte om i Lusaka.

Vi så meget undervejs, og mange af indtrykkene er blevet fastholdt i vores billeder. Men vi havde et stort problem: meget af det vi så, forstod vi ikke rigtigt, selv om vi engang imellem kunne være heldige at møde en, som vi kunne snakke lidt med på engelsk eller fransk.

Jeg blev fascineret af Afrika og mange af de steder, jeg var kørt igennem, havde jeg stor lyst til at besøge igen. Men det skulle være på en anden måde. Det skulle være på en måde så jeg kunne komme i kontakt med de lokale.

Dialogrejse!

Først nu – næsten 30 år senere – dukker det ord op, som jeg inderst inde havde savnet i alle de år: dialogrejse. En rejseform med en indbygget mulighed for at komme i dialog med de mennesker, vi møder undervejs.

(fortsat fra side 11)

Inger og jeg havde i mellemtiden fået skabt en lille ”binding” til Niger: Vi var blevet optaget af Cares projekt med ”æsler til Niger”, hvor vi havde været aktive med at formidle en del æselkontrakter. Så skulle vi noget i Afrika, skulle det være Niger. Vi ville gerne se vores æsler, og vi vil gerne snakke med de kvinder, som projektet havde hjulpet.

”Tag kontakt til Isabelle Grignon”, sagde en bekendt til os. ”Hun har arbejdet mange år i Niger og kender landet og dets befolkning. Og hun kan netop dét, I har brug for. Hun arrangerer *dialogrejser* i ordets sande betydning, rejser hvor dialogen med lokalbefolkningen er det vigtigste.”

Kontakten blev skabt, og beslutningen blev truffet. I oktober 2007 rejste vi til Niger på en 20-dages dialogrejse med Goondal Tours.

Uforglemmelige dage - v. Inger

Det blev til 20 uforglemmelige dage sammen med Goondals to hovedkræfter: Maitouraré Boukary Bako og Isabelle Grignon. Maitouraré er fulbé fra Maïné-Soroa, han taler flere af de lokale sprog samt fransk. Isabelle taler fransk og dansk. Det sproglige grundlag for dialogen var således i orden.

Inger hos wodaabeer i Kaoumaram
(foto: Isabelle Grignon)

Efter et par overnatninger på hotel i hovedstaden Niamey, efterfulgt af 900 km med lokal bus til den næststørste by, Zinder, kunne den ”rigtige” dialogrejse begynde. Goondal Tours 4-hjulstruckne Toyota stod klar – og det var den lokale chauffør Moumouni også.

Inger hos kanuri-bønder i Abké
(foto: Isabelle Grignon)

Nu var det slut med overnatning på hotel! Bagagen blev læsset på, og så gik turen videre østpå gennem bush og ørken, snart ad hullede asfaltveje, snart ad udviskede hjulspor i sandet. For enden af vejen boede der altid mennesker: en primitiv landsby, en nomadelejr, et bushmarked.

Dialogen!

Konceptet dialogrejse fungerede perfekt: Det virkede, som om både vores guide og vores chauffør var kendt overalt i Niger. Den dygtige tolkning, som Maitouraré og Isabelle ydede, gjorde også dialogerne langt mere dybtgående og nuancerede, end vi havde turdet håbe på. Det var som om der ikke var nogen tabu-emner: Vi kunne spørge om alt, hvad enten det drejede sig om deres daglige tilværelse, deres religion eller deres forhold til flerkoneri. Vi oplevede at komme tæt på glade og livsdygtige mennesker – selv om de hører til blandt verdens fattigste.

Hjemme igen

Hjemme igen – og efter at den værste træthed havde lagt sig – kunne vi hurtigt evaluere:

Vi havde været på vores livs rejse. Og når det nu netop var ”dialog” vi ville, så havde rejsen været både anstrengelserne og pengene værd. For os har det været en ideel måde at komme i tæt kontakt på spændende folkeslag!

Til Goondal Tours er der kun at skrive:
Tak for turen – I gør det rigtige!

Blandt de mange indtryk fra dialogrejsen – fortalt af Gunnar Pedersen

Zaras skole

En skolestue med et halvtag af palmeblade og tavler, som er lavet af et par sortmalede træplader. På gulvet sidder 10-12 kvinder, mange af dem med småbørn, der selvfølgelig får mad efter behov. Kvinderne er her for at lære at læse og skrive, og de virker dybt motiverede.

De bliver undervist nogle timer hver formiddag i 4 forskellige fag. Vi oplever en times undervisning hos Zara i det lokale sprog fulfuldé (fulbeernes sprog).

Fiskeren på kalabassen

Jeg kender en del til fiskeri i Danmark. Derfor kigger jeg gerne efter hvordan man fisker i andre lande. Men det jeg så i en lagune ved Komadougou-floden i det østlige Niger, gjorde et stort indtryk på mig: En mand ”sejlede” rundt ude i floden – dvs. han lå på en stor rund kalabas. Han ”roede” frem ved at lave svømmetag med armene og plaske med fødderne. Vores guide Maitouraré fik kontakt med manden, og vi fik en god snak. Han forklarede, at han var i færd med at sætte sine spinkle net op. Han havde nettene inde i kalabassen. Når han ”roede” sig frem, løb nettene ganske enkelt ud af kalabassen. Vi spurgte ham om det var svært. Han sagde, at det var det ikke mere, men at han havde øvet sig mange gange inde på det flade vand, inden han fik lært at sejle på kalabas.

Fiskerne på Niger-floden

Vi tog ud for at se nogle af flodens flodheste. Det lykkedes også; men det mest spændende blev, da vi gik i land et sted hvor fiskerne var i gang med at fiske. Det foregik meget enkelt og primitivt. Hver fisker havde et cirkulært net på ca. 4 meter i diameter. Rundt i kanterne var der en snor med lidt synk. Fra vandkanten eller fra en båd kastede fiskeren sit net, så det foldede sig helt ud. Loddene fik det til at synke til bunds næsten som en faldskærm. Fiskeren kunne nu hale sit net ind. Ofte var det tomt; men en gang imellem var der en lille fisk, og i løbet af nogle timer var der alligevel nok til et måltid mad.

La' der være fest!

Kaumaram oktober 2007

I forbindelse med en projektbesøgsrejse til Kaumaram i oktober 2007, var en lille gruppe danskere så heldige at opleve Kaumaram midt i traditionelle festligheder startende på selve dagen hvor brønden blev taget i brug. *Foto: I. Grignon*

Brønden er taget i brug i Kaumaram. Ikke alene wodaabeer men også fulbeer kommer her efter vand.

Ved gorséfesten udstiller wodaabekvinder deres "smukke ting"- til glæde for andre. At der kom danske dialogturister forbi, vakte stor begejstring...

...også hos turisterne!

Gamle kvinder viser turisterne deres glæde over besøget.

Ti okse blev slagtet...

Snart begynder legene som ingen vil gå glip af.

Wodaabélege – de varede natten igennem.

Wodaabépiger danser til egne klapperytmer.

Fulbépiger er også med til festen.

